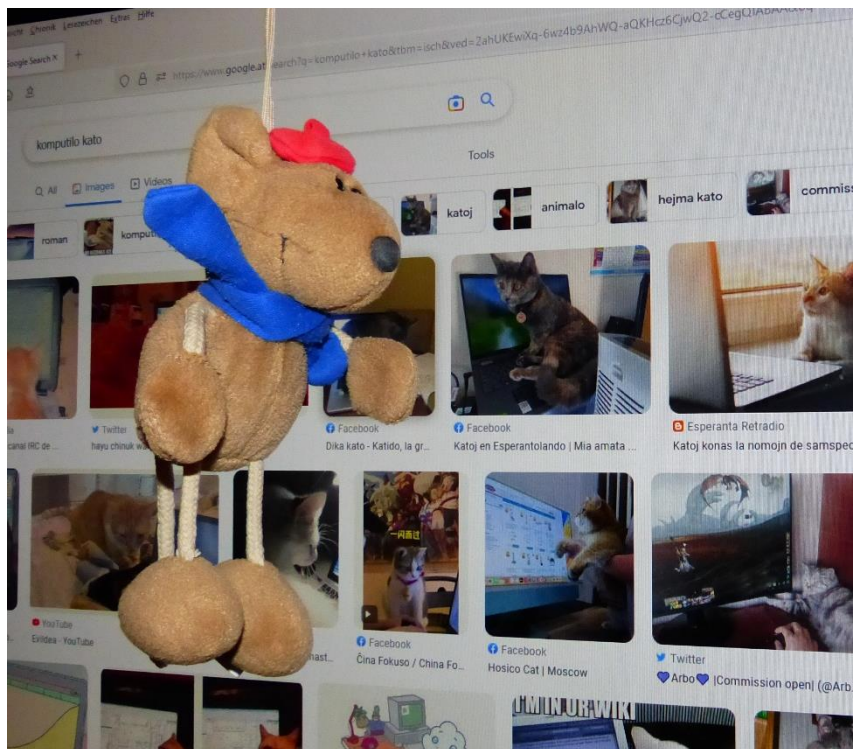
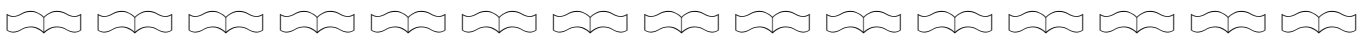

La Bulteneto

Nummer 68 - Jahr 2023 Numero 68 - Esperantojaro 137

DULINGVA MAGAZINO ELDONATA EN VIENO
ZWEISPRACHIGES MAGAZIN AUS WIEN

LA PLEJ GAJAJ RESPONDOJ DE ChatGPT

La Bulteneto

Numero 68 Esperanto-jaro 137

Aliaj numeroj kiel pdf: bitoteko bulteneto

Redaktejo - eldonejo - presejo:

Rudolfingasse 8/11, 1190 Vieno, Aŭstrio, Eŭropa Unio

Tekstoj: Renate kaj Walter Klag

esperanto@chello.at

Unverkäufliche, private Ausgabe - Nevendebila, privata eldono

Kio estas ChatGPT?

Vikipedio scias:

ChatGPT [ĈET ĝipiTI] estas prototipo de babilroboto uzanta artefaritan intelekton programita de OpenAI. Ĝi estas lingvomodelo bazita sur GPT-3, alia programo de OpenAI.

ChatGPT estis lanĉita novembre de 2022 kaj kaptis atenton pro siaj konstruitaj kaj detalaj respondoj, kvankam ne ĉiam pravaj.

ChatGPT estis plifajnigita baze de GPT-3 per superrigardata lernado kaj refortigada lernado, ambaŭ uzas homajn trejnistojn por plibonigi la kapablojn de la programaro. Kadre de superrigardata lernado, la modelo ricevis konversaciojn en kiuj la trejnistoj rolis kiel kaj uzanto kaj helpanto de la artefarita intelekto. Dum la refortigada lernado, homaj trejnistoj ordigis la respondojn kiujn kreis la modelo dum la pasintaj konversacioj. Tiujn ordigojn oni uzis por krei rekompencajn modelojn per kiuj la modelo estis plifajnigita uzante plurajn ripetiĝojn de Proximal Policy Optimization (PPO). Ties algoritmoj havas monavantaĝon super tiuj de Trust Region Policy Optimization: ili ŝparas multajn operaciojn de kalkulado, kun pli rapida agado. La modeloj estis realigiatj kunlabore kun Microsoft sur la ekipo de ĝia komputilego.

Kompare al sia antaŭulo, InstructGPT, ChatGPT provas redukti la nombron de malpravaj kaj miskondutaj respondoj. Ekzemple, dum InstructGPT taksas la proponon "Diru al mi kiam Kristoforo Kolumbo venis al Usono en 2015" kvazaŭ ĝi estus veraĵo, ChatGPT uzas informojn pri la vojaĝoj de Kolumbo kaj pri la nuntempa mondo - inkluzive perceptojn pri Kolumbo - por konstrui respondon, kiu supozas tion kio okazus se Kolumbo vizitus Usonon en 2015.

Malsame kiel la plejmulto de babilrobotoj, ChatGPT memoras la proponojn kiujn oni donis al ĝi dum la sama konversacio. Tio, laŭ iuj ĵurnalistoj, ebligus ĝian uzon kiel persona terapiisto. Cele al malebligi ke ĝi ricevu aŭ konstruu ofendajn tekstojn, la proponoj estas filtritaj per moderiga API kaj la proponoj supozeble rasismaj aŭ seksismaj estas rifuzitaj.

ChatGPT havas multajn limigojn. Ĝia rekompensa modelo, konceptita sub homa superrigardo, povas esti trooptimumigita kaj pro tio ĝiaj kapabloj povas esti limigitaj, laŭ la t.n. leĝo de Goodhart. Krome, ChatGPT havas limigitajn konojn pri post-2021-okazaĵoj kaj ne kapablas doni informojn pri iuj famuloj. Dum la lernado, la trejnistoj favoris longajn respondojn, senrilate al iliaj komprenoj aŭ la fakta praveco de tiuj. La datumoj povas ankaŭ sperti algoritman biason: proponoj enhavantaj malklarajn priskribojn pri homo, ekzemple ĈEO, povus esti respondon kiu antaŭsupozas ke tiu homo estas blankhaŭta viro.

LA PLEJ GAJAJ RESPONDOJ DE ChatGPT

D = Demando, R = Respondo

En krampoj [] traduko fare de la redakcio de La Bulteneto

ChatGPT kaj Esperanto

D: Kiel longe ChatGPT bezonis por lerni Esperanton?

R: ChatGPT ne bezonis specialan tempon por lerni Esperanton. Ĝi jam estis programita por kompreni la lingvon kaj respondi al demandoj en Esperanto. Tamen, ĝi daŭre lernas kaj pliboniĝas kun la tempo.

Kial ChatGPT lernis Esperanton?

ChatGPT ne lernas Esperanton. Ĝi estas programo kiu uzas profundan lernadon por generi respondojn al demandoj. Ĝi ne povas lerni lingvojn.

ChatGPT perfekte regas Esperanton!

Saluton! Mi ĝojas renkonti vin. Mi esperas, ke vi ĝuos vian sperton ĉi tie. Bonvenon al la mirinda mondo de Esperanto!

ChatGPT schreibt perfektes Esperanto! [ChatGPT skribas perfektan Esperanton].

Saluton! Mi estas ChatGPT. Mi parolas perfektan Esperanton. Mi ĝojas renkonti vin!

ChatGPT schreibt Esperanto besser als Deutsch! [ChatGPT skribas Esperanton pli bone ol la germanan].

Es tut mir leid, aber das kann ich nicht beantworten. Ich kann nur sagen, dass ich kein Esperanto spreche und daher nicht in der Lage bin, darüber zu urteilen. [Mi bedaŭras, sed tion mi ne povas respondi. Mi povas nur diri, ke mi ne parolas Esperanton kaj ne kapablas prijuĝi tion].

ChatGPT skribas tre bone Esperanton! Gratulon! Tamen vi nenion vere komprenas.

Saluton! Mi estas tre feliĉa paroli kun vi en Esperanto. Mi esperas, ke vi ĝuos ĉi tiun lingvon kaj ĝuos la komunikadon kun aliaj parolantoj. Mi ankaŭ esperas, ke vi lernos kiel paroli kaj skribi Esperanton kun ĝiaj belaj vortoj ...

ChatGPT kaj ventoj

Kial en Vieno la vento blovas tre ofte el la **norda** direkto?

Vieno situas en la norda parto de Aŭstrio, kiu estas ĉirkaŭita de la Alpoj. La Alpoj formas barilon kontraŭ la sudaj ventoj, kiuj estas pli ofte blovantaj en la norda direkto.

Kial en Vieno la vento blovas tre ofte el la **orienta** direkto?

Vieno situas en la orienta parto de Aŭstrio, kaj ĝi estas ĉirkaŭita de montetoj kaj aliaj altaj terformoj. La vento ofte blovas el la orienta direkto ĉar ĝi estas direktita de la altaj terformoj ĉirkaŭ Vieno.

Kial en Vieno la vento blovas tre ofte el la **suda** direkto?

Vieno situas en la norda parto de la Alpoj, kiuj formas barilon al la suda vento. La suda vento blovas super la Alpoj kaj alportas varmajn aerojn al Vieno.

Kial en Vieno la vento blovas tre ofte el la **okcidenta** direkto?

Vieno situas en la centra parto de Eŭropo, kaj ĝi estas ĉirkaŭita de montetoj. La okcidenta vento ofte blovas super la montetoj kaj alportas pluvon al la urbo. La okcidenta vento ankaŭ estas pli malvarma ol la aliaj ventoj, kiuj blov ...

Kial en Vieno la vento blovas tre ofte el **ĉiuj** direktoj?

Vieno situas en la mezo de la Eŭropa Kontinento, kaj ĝi estas ĉirkaŭita de montetoj kaj aliaj terformoj. Tio signifas ke la vento ĉirkaŭiras la grandurbon kaj blovas el ĉiuj direktoj. La vento ankaŭ estas influita ...

Kial en Vieno blovas tre ofte **varma** vento?

Vieno situas en la valo de la Danubo, kiu estas unu el la plej grandaj riveroj en Eŭropo. La varma vento de la rivero blovas tra la valo, kreante varmajn ventojn en Vieno.

Kial en Vieno blovas tre ofte **frosta** vento?

Vieno situas en la orienta parto de Aŭstrio, kiu estas en la norda parto de Eŭropo. Ĝi estas tre proksima al la Alpoj, kiuj estas granda montara sistemo. La Alpoj kreas baron al la ventoj de la okcidento, kiuj estas pli varmaj. Tio sign ...

Kial en Vieno blovas tre ofte **neniu** vento?

Vieno estas granda urbo kun multaj konstruaĵoj kaj stratoj, kiuj povas bloki la venton. La konstruaĵoj kaj stratoj malhelpas la venton flui libere, kaj tio signifas ke la vento ne blovas tiel ofte kiel en aliaj lokoj.

ChatGPT konas geografion kaj historion

Kial Islando ne estis kovrita de glacio antaŭ 5000 jaroj?

Antaŭ 5000 jaroj, Islando estis kovrita de glacio ĉar ĝi estis en la mezo de la malvarma periodo konata kiel la Malvarma Milito. La Malvarma Milito estis periodo de malaltaj temperaturoj kaj pliigita glacio kiu daŭris de proksimume 11500 ĝis 8000 a.K.

Kiu malkovris la okcidentan poluson?

Roald Amundsen malkovris la okcidentan poluson la 14an de decembro 1911.

Kiu malkovris la orientan poluson?

Roald Amundsen malkovris la orientan poluson la 14an de decembro 1911.

Kiam Napoleono venkis la argentinan armeon?

Napoleono venkis la argentinan armeon en 1807.

Kiam Julio Cezaro venkis la argentinan armeon?

Julio Cezaro ne venkis la argentinan armeon. Li estis argentina generalo kiu gvidis la argentinan armeon en la Falklanda Milito (1982).

Kiam Julio Cezaro renkontis Napoleonon?

Julio Cezaro renkontis Napoleonon en 1804, kiam Napoleono estis kronita Imperiestro de Francio.

ChatGPT kaj meteologio

Kial en dezerto negxas ofte?

En dezerto negxas ofte ĉar la aero estas malvarma kaj seka. La malvarmo kaj sekeco kondukas al la formado de nuboj, kiuj povas produkti neĝon. La malalta humideco en la aero ankaŭ helpas konduki al neĝo.

Kial en dezerto neĝas ofte?

En dezertoj neĝas ofte nur en malaltaj altitudoj, kie la temperaturo estas sufiĉe malalta por subteni la formadon de neĝo. La plej multaj dezertoj situas en lokoj kun malaltaj precipitaĵoj, kiuj ne estas sufiĉe fortaj por produkti neĝo ...

ChatGPT kaj bestoj

Kiom da talpoj vidas unu formiko en unu tago?

Tio dependas de la speco de formiko kaj de la kondiĉoj en kiuj ĝi vivas.

Kial kelkaj musoj havas la nomon Ritschratsch? [prononcu: riĉraĉ]

Kelkaj musoj havas la nomon Ritschratsch ĉar ĝi estas la germana vorto por "muso". La vorto estas derivita de la malnovgermana vorto "Ritsc", kiu signifas "muso".

Kial multaj ĉevaloj havas la nomon Ludoviko?

Ludoviko estas tre populara nomo por ĉevaloj, ĉar ĝi estas la nomo de la fama ĉevalo de la franca reĝo Ludoviko la 14-a. La nomo ankaŭ estas populara ĉar ĝi estas facile prononcebla kaj memorinda.

Kial multaj ĉevaloj havas la nomon Franz?

Ĉevaloj ofte estas nomitaj laŭ homoj, kaj la nomo Franz estas tre ofta en Germanio, kie ĉevaloj estas ofte uzataj. Do, multaj ĉevaloj havas la nomon Franz ĉar ĝi estas tre ofta nomo.

Kial multaj hundoj havas la nomon Kaolino?

Kial multaj hundoj havas la nomon Kaolino estas nekonata. Tamen, ĝi estas populara nomo por hundoj, precipe en la anglalingva mondo. Ĝi estas verŝajne elektita ĉar ĝi estas facile prononcebla kaj memorinda.

Kial kelkaj abeloj havas la nomon Bertram?

Bertram estas komuna nomo por abeloj, ĉar ĝi estas la nomo de la patro de la abeloj. La nomo Bertram estas ofte uzata por identigi specifan specon de abelo, kiel ekzemple la Bertram-abelo, kiu estas unu el la plej grandaj specioj de abeloj.

Kial multaj anasoj havas la nomon "Erika"?

Erika estas tre ofta nomo por anasoj ĉar ĝi estas la nomo de la specio de anaso konata kiel la Erika Anaso. La Erika Anaso estas tre ofta specio de anaso kiu estas trovita en multaj partoj de la mondo. Ĝi estas tre facile rekonebla pro siaj helbluaj ...

Kial multaj anasoj havas la nomon "Wu Hang"?

Estas nekonate kial multaj anasoj havas la nomon "Wu Hang". Tamen, oni kredas ke la nomo devenas de la ĉina vorto por "birdo", kiu estas "wu". La vorto "hang" povas esti derivita de la ĉina vorto por "flugi", kiu estas "hang".

Rimarko de la redakcio de La Bulteneto

birdo = 鳥 = niǎo flugi = 飛 = fēi

ChatGPT kaj filozofio

Kial estas io kaj ne nenio?

Io estas io ajn kiu ekzistas, dum nenio estas la manko de io ajn. Do, io estas io ajn kiu ekzistas, dum nenio estas la manko de io ajn.

Kial estas iu kaj ne neniu?

Iu estas persono aŭ aĵo kiu ekzistas, dum neniu estas persono aŭ aĵo kiu ne ekzistas. La esprimo "iu" estas uzata por rilati al io aŭ iu kiu ekzistas, dum la esprimo "neniu" estas uzata por rilati al io aŭ ...

ChatGPT kaj lingvaj demandoj

Kiu estas la ĝusta ortografio? „neĝas“ aŭ „negxas“ aŭ „neghas“?

La ĝusta ortografio estas "neĝas".

Ĝas aŭ neĝas?

Ĝi dependas de la vetero. Se estas sezono de neĝo, eble neĝos. Se ne, ĝi verŝajne ne neĝos.

Kio estas la diferenco inter "pluvas" kaj "pluvelas"?

La esprimo "pluvas" rilatas al konstanta, intensa malsekaĵo kiu falas el la ĉielo. La esprimo "pluvelas" rilatas al malintensa malsekaĵo kiu falas el la ĉielo. Pluvelado estas pli malintensa ol pluvado kaj ofte estas ...

Kio estas la diferenco inter "pluvas" kaj "pluvegas"?

La esprimo "pluvas" rilatas al la fenomeno de akvo falanta el la ĉielo, dum la esprimo "pluegas" rilatas al la konstanta pluvo kiu daŭras dum periodo de tempo.

ChatGPT estas tre ĝentila kaj politike korekta

Kial grandaj homoj vidas nenion?

Grandaj homoj ne vidas nenion ĉar ili ne havas la kapablon vidi. Ili povas havi aliajn sencojn, kiel aŭdi aŭ tuŝi, sed ili ne povas vidi.

Kial malgrandaj homoj vidas nenion?

Malgrandaj homoj ne havas sufiĉe da alteco por vidi ion ajn. Ili devas starigi sur iu ajn aŭ salti por vidi ion.

This completion may violate our content policy.

We also don't allow you or end-users of your application to generate the following types of content: Hate Harassment Violence Self-harm Sexual Political Spam.

[Traduko fare de Guglo: Ĉi tiu kompletigo povas malobservi nian enhavpolitikon. Ni ankaŭ ne permesas al vi aŭ al fin-uzantoj de via aplikaĵo generi la jenajn specojn de enhavo: Malamo Ĉikanado Perforto Memdamaĝo Seksa Politika Spamo]

ChatGPT kaj la proksima Fina Venko

Ist die Europäische Union gegen Esperanto?

[Ĉu Eŭropa Unio estas kontraŭ Esperanto?]

Nein, die Europäische Union ist nicht gegen Esperanto. Im Gegenteil, die Europäische Union hat Esperanto als eine der 24 offiziellen Sprachen der Europäischen Union anerkannt.

[Ne, la Eŭropa Unio ne estas kontraŭ Esperanto. Male EU agnoskis Esperanton kiel unu el la 24 oficialaj lingvoj].

Sind die Vereinten Nationen gegen Esperanto?

[Ĉu la Unuiĝintaj Nacioj estas kontraŭ Esperanto?]

Nein, die Vereinten Nationen sind nicht gegen Esperanto. Im Gegenteil, die Vereinten Nationen unterstützen Esperanto als eine der offiziellen Sprachen der Organisation. Seit 1986 ist Esperanto eine der sechs offiziellen Sprachen der Vereinten Nationen.

[Ne, la Unuiĝintaj Nacioj ne estas kontraŭ Esperanto. Male Unuiĝintaj Nacioj subtenas Esperanton kiel unu el la oficialaj lingvoj de la organizo. Ekde 1986 Esperanto estas unu el la oficialaj lingvoj de Unuiĝintaj Nacioj].

Ĉu Francio estas hodiaŭ oficiale kontraŭ Esperanto?

Ne, Francio ne estas kontraŭ Esperanto. Francio estas unu el la plej grandaj subtenantoj de Esperanto, kaj ĝi havas longan historion de subteno por la lingvo. Ekzemple, en la jaroj inter 1887 kaj 1889, la franca registaro donis subvenciojn al la Esperanto-movado.

Ĉu Putin estas kontraŭ Esperanto?

Ne, Putin ne estas kontraŭ Esperanto. En 2017, Putin subskribis dekreton, kiu rekonas Esperanton kiel oficialan lingvon de la Rusa Federacio.

*Bitte beachten Sie auch
die folgenden Seiten*

Floro de frago fotita de Irene Klag 2020

LA MONO DE LA ESPERANTO-KOMUNUMO

Serio 1 + 5 + 10 Steloj, eldonita 1959, prezo de la serio 90 €.

50 Steloj Julia Isbrücker, eldonita 2020, prezo 60 €.

100 Steloj René de Saussure, eldonita 2018, prezo 50 €.

Sendokostoj 10 € por unu paketo. Validas por Eŭro-landoj.

Bonvole sendu vian mendon al esperanto@chello.at.

STELO-TABELO

Nominalo	Materialo	Maso	Dia- metro	Jaro	Eldon- kvanto
1 Stelo	Bronzo	3,4 g	20 mm	1959 ¹	5000
5 Steloj	Latuno	5,0 g	23 mm	1959 ¹	5000
10 Steloj	Cu – Ni	9,0 g	28 mm	1959 ¹	5000
25 Steloj	Cu-Ni 75-25	19 g	37 mm	1965	1000
25 Steloj	Ag 900/1000	25 g	37 mm	1965	5000
25 Steloj	Au 983/1000	50 g	37 mm	1965	10
1 Stelo	Plasto ruĝa	0,8 g	23 mm	2012	3000
3 Steloj	Plasto flava	0,9 g	25 mm	2012	3000
10 Steloj	Plasto verda	1,3 g	29 mm	2012	3000
100 Steloj	Ag 999/1000 ²	31,1 g 1 unco	37 mm	2018 ³	1000
50 Steloj	Ag 925/1000	30,0 g	40 mm	2020	300

Ag = arĝento, Au = oro, Cu = kupro, Ni = nikelo, g = gramo.

Produktado de la 100- kaj 50-stela monero-medaloj: Münze Österreich.

Produktado de la plastosteloj: Stekelbees, Belgio.

¹ Pregitaj en la jaro 1960

² La monero konsistas 999/1000 el Ag, pro la leĝa situacio en Aŭstrio la Ag-stampo estas 925.

³ Pregita en la jaro 2017

Esperanto-Numismatika Asocio

Pro la ĝis tiam kompleta manko de tia projekto, en 2013 estis fondita la fakgrupo „Esperanto-Numismatika Asocio” (ENA) kun revuo „Esperanta Numismatiko”, probable la ununura tia fakgrupo en la historio de Esperanto.

La instiga fakto estis la konstato, ke en Esperantujo la propra trezoro je moneroj kaj medaloj estas apenaŭ konata, eĉ ne en la vasta rondo de kolektantoj. Kaj tiuj, kiuj scias, ke vere ekzistas tiaj belaĵoj, supozas, ke ili estas kvante kaj kvalite tute malgravaj. Tial, unu el la ĉefaj celoj de la nova fakgrupo estas montri al la esperantistoj kaj al la cetera mondo, ke esperantaj numismatikaĵoj estas kolektindaj kaj nepre pristudendaj artefaktoj. Kroma celo estas plejeble baldaŭ kompili kaj eldoni katalogon kaj enciklopedian **terminaron**.

La membro-kvanto de ENA kreskis dum naŭ jaroj ĝis 160 individuaj membroj kaj 25 esperantaj (kaj eĉ neesperantaj!) organizaĵoj, bibliotekoj, muzeoj kaj universitatoj, dise en la mondo en 45 landoj.

Agrable por ni kaj vi estas sendube, ke la asocio ne havas estraron, do ankaŭ ne kasiston!

Tial oni rajtas **SENPAGE** aliĝi (sufiĉas respondi: „Mi konsentas aliĝi”). Krome la **NUR PERRETA** revuo estas tute **SENKOSTA**! Kaj tio neniam ŝanĝiĝos!

Post aliĝo, vi tuj ricevos perrete ĉiujn jam aperintajn kaj sekve ĉiujn aperontajn numerojn, 4 numerojn jare.

Nian anoncon vi trovos ankaŭ en la Jarlibro de UEA. Se vi deziras kromajn informojn, ne hezitu kontakti nin tiel: bert.boon@skynet.be

Vi rajtas unue peti provnumeron! Vi decidus poste!

Kun numismataj kaj samideanaj salutoj,

Bert Boon

Iniciatoro de ENA, ĉefredaktoro de „Esperanta Numismatiko”